

Ankestyrelsens brev til Rudersdal Kommune

Tilsynsudtalelse om retten til at få ordet og til at få en afvigende mening tilført beslutningsprotokollen (kommunens sagsnr. 19/20267)

Ankestyrelsen vender hermed tilbage i sagen om retten til at få ordet og til at få en afvigende mening tilført beslutningsprotokollen i forbindelse med punkt 16 "Revisionsberetning nr. 28, side 616 til 657, Afsluttende beretning for regnskabsåret 2018" på kommunalbestyrelsens møde den 26. juni 2019.

Resumé

Ankestyrelsen vurderer, at Rudersdal Kommune handlede i strid med den kommunalretlige grundsætning om retten til at få ordet, kommunestyrelseslovens § 13, stk. 2, samt kommunens forretningsorden ved at afskære et kommunalbestyrelsesmedlem fra at få ordet og som konsekvens heraf fra at bede om afstemning og i den forbindelse at få sin afvigende mening tilført beslutningsprotokollen under punkt 16 på kommunalbestyrelsesmødet den 26. juni 2019.

Vi beder kommunalbestyrelsen i Rudersdal Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver kommunalbestyrelsen anledning til.

Sagens oplysninger

[A], der var medlem af kommunalbestyrelsen i Rudersdal Kommune på daværende tidspunkt, oplyste i en henvendelse til Ankestyrelsen af 5. august 2019 følgende:

8. april 2022

J.nr. 19-40089

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

EAN-nr:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

”Borgmesteren vil måske hævde, at jeg undlod at komme med indsigelser på byrådsmødet d. 26/6-2019 og dermed godkendte regnskabet. Han præsenterede regnskabet mundtligt og sluttede med at sige, at da ingen havde bedt om ordet, var regnskabet godkendt af kommunalbestyrelsen. Jeg havde ventet med at bede om ordet, til jeg havde hørt fremlæggelsen, og bad naturligvis om ordet med det samme. Men borgmesteren sagde, at det var for sent, regnskabet var enstemmigt godkendt. Da han havde modtaget mine indvendinger skriftligt, var han naturligvis klar over, at jeg ikke accepterede regnskabet. Så jeg klager også over, at han uretmæssigt fratog mig retten til ordet under dagsordenspunktet og min ret til at stemme imod med en stemmeforklaring.”

Følgende fremgår af beslutningsprotokollen fra mødet i kommunalbestyrelsen den 26. juni 2019 om dagsordenspunkt 16 Revisionsberetning nr. 28, side 616 til 657, Afsluttende beretning for regnskabsåret 2018:

”Indstilling

Direktionen foreslår indstillet,

At revisionsberetning nr. 28 for Rudersdal Kommune godkendes og fremsendes til Ankestyrelsen/Tilsynet, og

At regnskabet 2018 for Rudersdal Kommune endeligt godkendes og fremsendes til Ankestyrelsen/Tilsynet.

Chefrevisor Michael S. Nielsen og revisor Morten Thufason, BDO, deltager i punktets behandling på Økonomiudvalgsrådet.

Vedtagelse i Økonomiudvalget den 19-06-2019

ØKONOMIUDVALGET indstiller Direktionens forslag tiltrådt.

Court Møller (B) deltog ikke i sagens behandling.

Vedtagelse i Kommunalbestyrelsen den 26-06-2019

KOMMUNALBESTYRELSEN tiltræder Økonomiudvalgets indstilling.

Trine Dybkjær (L) deltog ikke i punktets behandling.”

Ankestyrelsen bad den 9. september 2019 kommunalbestyrelsen i Rudersdal Kommune om en udtalelse.

Vi modtog kommunalbestyrelsens besvarelse den 1. november 2019, hvoraf bl.a. følgende fremgår:

”Kommunalbestyrelsen har på sit møde den 30. oktober 2019 taget stilling til [A]'s klage med følgende udtalelse:

Kommunalbestyrelsens møder optages på lydfil, som vedlægges. Behandling af punktet varer ca. 4 minutter. Det fremgår af lydfilen, at Borgmesteren afslutter sagens behandling inden [A], via anlægget anmoder om ordet.”

Af lydfilen fremgår det bl.a., at borgmesteren indledte behandlingen af sagen med at sige, at punktet nu var tiltrådt af kommunalbestyrelsen. Borgmesteren talte derefter om sagens indhold i flere minutter, hvorefter han på ny konkluderede, at indstillingen var tiltrådt af kommunalbestyrelsen. Endvidere fremgår det, at [A] blev afvist, da han bad om ordet. Det skete, efter borgmesteren var færdig med at tale om sagens indhold og konkluderede, at indstillingen var tiltrådt. Det fremgår desuden, at borgmesteren ikke på noget tidspunkt spurgte, om nogen ønskede ordet eller afstemning om punktet.

[A] fremsendte den 3. november 2019 følgende bemærkninger til kommunalbestyrelsens besvarelse af 1. november 2019:

”På kommunalbestyrelsesmødet d. 30/10-2019 fik borgmesteren vedtaget et svar til Ankestyrelsen. Deri siges: ”Det fremgår af lydfilen, at Borgmesteren afslutter sagens behandling inden [A], via anlægget anmoder om ordet.” Jeg har ikke selv hørt lydfilen. Men det svarer til, hvad jeg selv oplevede. Da jeg hørte ham sige, at han havde afsluttet behandlingen, sagde jeg højt nej og trykkede på knappen.”

Reglerne

Retten til at få ordet under hvert punkt på dagsordenen og regler om afstemning

Som en almindelig kommunalretlig regel antages det at gælde, at ethvert kommunalbestyrelsesmedlem har ret til at få ordet under hvert punkt på dagsordenen. Dette fremgår bl.a. af det daværende Indenrigsministeries udtalelse nr. 9320 af 07/12/1982.

Følgende fremgår af § 4, stk. 3, 1. pkt., i normalforretningsordenen, jf. Indenrigsministeriets cirkulære nr. 129 af 27. juni 1969:

”§ 4. [...]

Stk. 3. Enhver, der ønsker ordet, skal henvende sig til borgmesteren, der giver ordet til medlemmerne i den orden, hvori de har begæret det.”

For så vidt angår afstemninger fremgår følgende af § 10, stk. 3, i normalforretningsordenen:

”§ 10. [...]

Stk. 3. Skønner borgmesteren, at en sags udfald er så utvivlsomt, at afstemning vil være overflødig, udtaler han dette med angivelse af den opfattelse, han har med hensyn til sagens afgørelse. Dersom intet medlem herefter forlanger afstemning, kan borgmesteren erklære sagen for afgjort i overensstemmelse med den af ham angivne opfattelse.”

I § 4, stk. 3, og § 10, stk. 3, i Rudersdal Kommunes Forretningsorden, som trådte i kraft 1. juni 2019, er fastsat bestemmelser, hvis indhold svarer til normalforretningsordenens § 4, stk. 3, og § 10, stk. 3.

Følgende fremgår på side 36 i vejledningen ”Det politiske arbejde i kommunalbestyrelse og udvalg”, udsendt af Indenrigs- og Boligministeriet og KL den 17. december 2021:

”4.3.2. Retten til at få ordet til ethvert dagsordenspunkt

Medlemmerne har ret til at få ordet mindst én gang til hvert dagsordenspunkt. En sag kan ikke sættes til afstemning, inden de medlemmer, der ønsker det, har haft lejlighed til at udtale sig.”

På side 37 fremgår følgende:

”4.5.4. Forslag til beslutning og afstemningens afvikling

[...]

Kravet om stemmeflerhed er ikke til hinder for, at afgørelser træffes stiltiende, hvilket ofte vil ske ved procedureforslag.

Borgmesteren kan også, hvis vedkommende anser sagens udfald så utvivlsomt, at en afstemning vil være overflødig, blot konstatere, at der er flertal for eller imod et forslag. Afstemning vil da kun skulle ske, hvis et medlem kræver det.”

*Retten til at forlange sin afvigende mening kort tilført
beslutningsprotokollen*

Det følger af kommunestyrelseslovens § 13, stk. 1, 1. pkt., at kommunalbestyrelsens beslutninger indføres i en beslutningsprotokol, der efter hvert møde underskrives af de medlemmer, der har deltaget i mødet.

Det følger af kommunestyrelseslovens § 13, stk. 2, at ethvert medlem, som har deltaget i mødet, kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til en anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen. Det pågældende medlem kan ved sagens fremsendelse ledsage denne med en begrundelse for sit standpunkt.

Af Lov om kommunernes styrelse med kommentarer, Hans B. Thomsen m.fl., 2. udgave 2010, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, fremgår på side 114 f. bl.a. følgende:

“Den afvigende mening, der kan kræves tilført beslutningsprotokollen, er begrænset til sådanne særstandpunkter, som direkte vedrører det punkt på dagsordenen, som behandles. Den afvigende mening består – foruden det, som har fundet udtryk i selve stemmeafgivningen – i en tilkendegivelse om, hvad medlemmet mener, at kommunalbestyrelsen burde have besluttet.

[...]

Begrundelsen for den afvigende mening kan ikke kræves tilført beslutningsprotokollen, jf. herved § 13, stk. 2, sidste pkt. Det antages dog, at et medlem har ret til at få tilført en ganske kort angivelse af begrundelsen for den afvigende mening, idet der kan være en sådan sammenhæng mellem den afvigende mening og begrundelsen, at det ikke er muligt eller rimeligt at skille den afvigende mening fra dens begrundelse.

Det medlem, der ønsker en afvigende mening tilført protokollen, må fremsætte begæring herom. Begæringen skal fremsættes under mødet.”

Af § 14, stk. 2, 1. pkt., i Rudersdal Kommunes Forretningsorden, som trådte i kraft den 1. juni 2019, fremgår følgende under overskriften ”Beslutningsprotokol m.v.”:

”§ 14.

[...]

Stk. 2. Ethvert medlem kan forlange sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen og ved sager, der skal fremsendes til anden myndighed, kræve, at denne samtidig gøres bekendt med indholdet af protokollen.”

På side 38 i vejledningen ”Det politiske arbejde i kommunalbestyrelse og udvalg” udsendt af Indenrigs- og Boligministeriet og KL den 17. december 2021 fremgår følgende:

”4.6.2. Retten til at få en afvigende mening tilført beslutningsprotokollen

Et medlem, der har deltaget i mødet, har ret til kort at få sin afvigende mening om en sag tilført beslutningsprotokollen. En sådan tilkendegivelse består, ud over det som kom til udtryk ved stemmeafgivningen, i en kort tilkendegivelse om, hvad medlemmet mener.

[...]

Muligheden for at få en afvigende mening indført i protokollen skal beskytte de medlemmer, der har stemt imod en ulovlig beslutning, imod medansvar herfor. Når et medlem har undladt at stemme, har medlemmet ikke taget stilling til sagens realitet. Medlemmet kan derfor ikke få en afvigende mening om sagens realitet tilført protokollen.

Det, der kan tilføres protokollen, er den afvigende mening og ikke den nærmere begrundelse herfor. Det antages dog, at der kan indføres en ganske kort begrundelse, idet der kan være en sådan sammenhæng mellem den afvigende mening og begrundelsen, at det ikke er muligt eller rimeligt at skille de to elementer ad.”

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen lægger på baggrund af sagens oplysninger til grund, at borgmesteren afsluttede sagens behandling, inden [A] via anlægget anmodede om ordet, og at borgmesteren erklærede sagen for afgjort uden afstemning. Vi lægger endvidere til grund, at [A] som konsekvens heraf ikke fik mulighed for at begære afstemning og dermed for at stemme imod, hvilket indebar, at han heller ikke fik adgang til at få sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen.

Ankestyrelsen vurderer, at Rudersdal Kommune handlede i strid med kommunestyrelseslovens § 13, stk. 2, den kommunalretlige grundsætning om retten til at få ordet under hvert punkt på dagsordenen og kommunens forretningsordens § 4, stk. 3, og § 10, stk. 3, ved at afskære [A] fra at få ordet og – som konsekvens heraf – afskar ham fra at begære afstemning og at få sin afvigende mening kort tilført beslutningsprotokollen.

At [A] efter det oplyste først bad om ordet, efter borgmesteren havde afsluttet sagens behandling, ændrer efter Ankestyrelsens opfattelse ikke herpå. Vi lægger i den forbindelse vægt på, at det fremgår af lydfilen fra mødet, at borgmesteren ikke på noget tidspunkt spurgte, om nogen ønskede ordet eller afstemning om punktet.

Vi finder på den baggrund, at borgmesteren ikke gav tilstrækkelig mulighed for, at de øvrige kommunalbestyrelsesmedlemmer kunne bede om ordet, herunder for at begære afstemning, inden han afsluttede forhandlingerne og konkluderede, at punktet var godkendt.

Vi beder om kommunalbestyrelsens bemærkninger til vores udtalelse

Ankestyrelsen beder kommunalbestyrelsen i Rudersdal Kommune om inden to måneder at oplyse, hvad vores udtalelse giver kommunalbestyrelsen anledning til.

Vi beklager, at vi ikke har kunnet overholde den sagsbehandlingstid, vi har stillet i udsigt.

Vi offentliggør denne udtalelse på www.ast.dk i anonymiseret form.

Ankestyrelsens kompetence som tilsynsmyndighed

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven.

Ankestyrelsen kan udtale sig om lovligheden af kommunale dispositioner eller undladelser. Det står i § 50 i kommunestyrelsesloven.

Venlig hilsen

Rikke Demant Hansen

Kopi er sendt til:

[A]

Vi har anvendt:

Lovbekendtgørelse nr. 47 af 15. januar 2019 om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven)

Cirkulære nr. 129 af 27. juni 1969 om normalvedtægt og normalforretningsorden for primærkommuner